

forum for
Natur og friluftsliv
Hedmark

NVE
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Elverum, 24.09.13

Høring – planendringssøknad for Hovda kraftverk i Åmot og Stor-Elvdal kommuner

FNF-Hedmark viser til mottatt planendringssøknad fra Blåfall AS om tillatelse til å bygge Hovda kraftverk i Åmot og Stor-Elvdal kommuner i Hedmark. NVE har tidligere avslått søknad om å bygge Hovda kraftverk, men nå søkes det på nytt, med en litt annen beliggenhet.

For det første vil vi påpeke at vi ble overrasket da denne søknaden kom, siden det ikke er lengre enn rundt ett år siden NVE avslo forrige søknad om utbygging av kraftverk i Hovda. Det at utbygger igjen tar opp igjen kampen, mener vi er unødvendig ressursbruk, og FNF Hedmark fraråder at Hovda kraftverk bygges. Dette begrunner vi med følgende (må også sees opp mot FNF-Hedmarks forrige uttalelse i saken, datert 11.02.2011):

Rødlistearter, planter, dyr og fugl

Når prosjektet har negative konsekvenser for truede arter, bør det i seg selv føre til at utbyggingen stoppes. Om en rødlistet art rammes kan det gi irreversibel effekt. Det bør tas spesielt hensyn til VU truede artsforekomster som trådrag. Bekkekløftene langs Hovda er biologisk verdifulle og utgjør en naturtype som er sjelden i fylket. Fossekall (*Cinclus cinclus*) er en av fuglene som lever i vassdraget. Dersom minstevannføringen blir for lav kan dette levestedet forsvinne, fravær av lyd fra fosser og stryk som normalt skal overdøve tiggeropene fra reiret, vil øke sjansen for at reiret blir røvet. Tilgangen på bunndyr er også selvsagt avgjørende.

Hemmeldalen naturreservat

Utbyggingen ligger i nærområdet til det vernede faste kalvingslandet for villreinen i Rondane Sør, villreinen i Dovre- Rondane regionen utgjør de eneste gjenværende stammene av den opprinnelige ville fjellreinen i Skandinavia. En vet at også arealer utenfor det sentrale kalvingslandet er viktige bruksområder sommerstid, derfor representerer ytterligere faste varige inngrep en trussel mot villreinen arealbruk. Selv om tiltaket ligger utenfor vernegrensene er denne informasjonen svært relevant, jfr. Direktoratet for naturforvaltning sin handbok nummer 17 «Områdevern og forvaltning». Om tilgrensende områder og buffersoner kan vi lese: «Inngrep og bruk av tilgrensende områder kan påvirke verneverdiene inne i verneområdet. Verneforskrifter etter naturvernloven gir likevel ingen hjemmel for tiltak utenfor verneområdet. Det er derfor viktig at grunneiere, kommuner og andre offentlige og private instanser forvalter tilgrensende områder på en slik måte at ikke verneverdiene blir forringet. Kommunen har et selvstendig ansvar i randsonen, bl.a. med bruk av virkemidler i plan- og bygningsloven.» På bakgrunn av dette må tiltaket vurderes som en uheldig lokalisering i forhold til

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, Finnskogen Turistforening, Norsk Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Naturvernforbundet i Hedmark og NJFF-Hedmark

Postadr:
FNF Hedmark
Pb. 191
2402 Elverum

Telefon:
99 58 93 27
E-post:
hedmark@fnf-nett.no

forum for
Natur og friluftsliv
Hedmark

verneområdet opprettet på bakgrunn av særlig sårbart kalvingsområde for villreinen. Omfanget av villreinens bruk av skogsarealer er lite dokumentert, men velkjent i Rondane Sør og for Hovdedalen. Det må underliggende tas i betraktning at det allerede i tilgrensende på vernet areal er et aggressivt utbyggingspress på fritidsboliger. Det er viktig å påpeke Naturmangfoldlovens paragrafer 8 til 12 i denne sammenhengen, og spesielt "føre-var prinsippet".

Vannmiljø

Det er overhengende sannsynlig et tryggere oppvekstmiljø for rogn/småfisk i små sideelver som Hovdavassdraget enn i de store hovedelvene, og dette kan få negative konsekvenser for utveksling av fisk mellom disse elvene. Flere utbygginger innen et avgrenset område kan medføre at det biologiske mangfoldet lokalt eller regionalt blir betydelig negativt påvirket jfr. Naturmangfoldloven § 8 (*kunnskapsgrunnlaget*). Vi er bekymret for konsekvensene som følger av at et relativt stort areal vil bli neddemmet ved en eventuell utbygging. I tillegg er minstevannføringen som foreslås veldig lav. Vi vil også minne om at spesielt Åmot kommune har vært utsatt for store inngrep i de større elvene som finnes i kommunen, og per i dag er det bare Hovda og Åsta av en viss størrelse som er uberørt/uregulert. Derfor er det viktig å ta vare på disse to vassdragene i framtida. Hovda renner igjennom et fint og vilt landskap, med bekkekløfter og gammelskog. En utbygging vil være et betydelig inngrep i et intakt elvesystem med verdifulle naturkvaliteter.

Fisk og fiske

Fiskeundersøkelsene i Hovda, som er utarbeidet av et eksternt konsulentfirma, er oppsiktsvekkende tynt arbeid. Dette underbygges av blant annet følgende sitat: «I de dypere kulpene var sikten i vannet for dårlig til at hele kulpene kunne observeres. Fisk som eventuelt har stått i disse dypere områdene (>1,5 meters dybde) har dermed ikke blitt registrert». Det konkluderes med at Hovda ikke er en viktig gyteelv for verken harr eller ørret på bakgrunn av feltarbeid gjennom dykking og elektrofiske. Det vi spesielt reagerer sterkt på er tidsbruken i disse undersøkelsene. Så vidt vi kan lese, er det totalt brukt 5 dager for å kartlegge elvas gytehabitater og gyteaktivitet blant harr og ørret. Dette er alt for lite tid til å kunne konkludere på dette spørsmålet. Tidligere undersøkelser har vist at harren tar, i likhet med ørret, ofte i bruk sideelver som gyteområder, noe som også er bekreftet i Glomma gjennom merkeforsøk samt elektrofiske etter harrunger. Lokal kunnskap og erfaring sier også at Hovda har vært kjent for å ha stor fisk i gytetida. Vi velger å stole mer på denne kunnskapen enn et eksternt firma sine registreringer, som har pågått i særdeles kort tid. Det at elva er ei viktig gyteelv for både ørret og harr, må tillegges større vekt i vurderingene. Når vannstanden er riktig, er heller ikke det naturlige vandringshinderet som er nevnt i konsesjonssøknaden et hinder for ørreten.

Til slutt vil vi påpeke at Hovda er ei god sportsfiskeelv, og det vil selvfølgelig ikke bli like attraktivt å besøke den etter ei eventuell regulering. Elva kommer ofte litt i skyggen som sportsfiskeelv av de større elvene i regionen, f.eks. Renaelva og Glomma, men det betyr ikke at den er uviktig. Vi mener at denne type elver er meget gode rekrutteringselver av barn og ungdom til sportsfiske, noe som er en

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, Finnskogen Turistforening, Norsk Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Naturvernforbundet i Hedmark og NJFF-Hedmark

forum for
Natur og friluftsliv
Hedmark

viktig form for friluftsliv i Norge. Fisket og opplevelsen blir nødvendigvis sterkt negativt påvirket ved en kraftutbygging.

Friluftsliv

Desto mer uberørt det er og jo flere intakte fosser og elvestrenger som finnes, til større tiltrekningskraft har det for de besøkende. Dette gjelder ikke bare de mest spektakulære og dominerende vassdragene i det åpne landskapsrom, men også de mer bortgjemte som Hovda. Vi mener at områdets betydning for friluftslivet er undervurdert i søknaden. Området er viktig for friluftslivet i Åmot, siden det er en del av få områder uten større tekniske inngrep. Turistforeningens turløyper går også ikke langt ifra det planlagte utbygde området. I Hovdas dalføre kan man oppleve ro og stillhet, og det har verdifull villmarkskvalitet. Om vi skal beholde og videreutvikle norsk friluftsliv, både av hensyn til livskvalitet og folkehelse, er vi avhengige av at større, sammenhengende naturområder ikke spises opp fra alle kanter.

Oppsummering

Det er vanskelig for Åmot og Stor-Elvdal kommune å se de lokale naturverdiene i en større og nasjonal sammenheng, det viser summen av de naturområdene som kommunene nå har tapt til andre formål. Flere utbygginger innen et avgrenset område kan medføre en utilsiktet nedbygging av visse naturtyper og leveområder for planter og dyr slik at det biologiske mangfoldet lokalt eller regionalt blir betydelig negativt påvirket jfr. Naturmangfoldloven § 8 (*kunnskapsgrunnlaget*). I skriv av 21.03.12 redegjør NVE for en ny praksis som skal innføres, nemlig vurdering av konsesjonssøknader i samme region i «pakker». Dette kan være en fornuftig praksis. Det foreligger ingen samlet oversikt og plan for småkraftutbygging i Hedmark. FNF-Hedmark ser at dette bidrar til en bit-for-bit utbygging i ikke vernede vassdrag i vårt fylke. Omfanget av småkraftutbygging er stort og uoversiktlig både på lands- og fylkesnivå. Det eksisterer i dag ingen fullstendig oversikt over de totale natur- og miljøkonsekvensene disse prosjektene kan medføre. Resultatene av den intense småkraftutbyggingen kan medføre forringelse av naturmangfoldet som gir irreversibel skade. FNF-Hedmark ser dessuten med uro på at NVE har dokumentert at småkraftverk ofte drives ulovlig mht. minstevannføringer. Hvorvidt denne søknaden blir behandlet som en del av en pakke, vet vi ikke, men en vurdering av sumvirkningene i regionen er påkrevet. NVE må uansett ta hensyn til all den andre omfattende kraftutbyggingen i regionen, samt andre natur- og friluftsområder og arealer som er benyttet til Forsvarets virksomhet, nye hyttefelt og planer om vindkraftverk på Raskiftet.

Mvh.

Christian Dufseth

FNF-Hedmark

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, Finnskogen Turistforening, Norsk Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Naturvernforbundet i Hedmark og NJFF-Hedmark

Postadr:
FNF Hedmark
Pb. 191
2402 Elverum

Telefon:
99 58 93 27
E-post:
hedmark@fnf-nett.no